

Yazılar:

GRAFİKERLER MESLEK KURULUŞU

Tasarım eğitimi ve toplumsal değişim konulu İkinci Winterhouse Sempozyumu: Nihai rapor

William Drenttel ve Julie Lasky

www.designobserver.com

Çeviri: Leyla Tonguç Basmacı

Ekim 2010'da Connecticut'ta, Falls Village'da gerçekleştirilen Tasarım Eğitimi ve Toplumsal Değişim Konulu Birinci Winterhouse Sempozyumu'nda, toplumsal tasarım dersinin münferit kurslar şeklinde verildiği veya bu alanda programların oluşturulduğu lisans ve lisansüstü kurumlarından 13 temsilci bir araya geldi. Sempozyumun amacı, son yıllarda hatırı sayılır bir gelişme göstermiş olan ama eğitim, araştırma ve topluma yönelik uygulamalar açısından tam gelişmemiş, hatta kaotik olmaya devam eden bu disiplinle ilgili görüşleri, stratejileri ve endişeleri paylaşmaktır. İlk sempozyuma katılanların değerli bir iletişim ağının çekirdeğini oluşturduğu ve bundan sonraki toplantılarda katılımcı sayısı artırılırken en belli başlı konuların temelini inilmesi gerektiği konusunda fikir birliği sağlandı.

Tasarım Eğitimi ve Toplumsal Değişim Konulu İkinci Winterhouse Sempozyumu, ilkinden on ay sonra, 14-16 Ağustos 2011'de, Connecticut'ta, Lakeville'deki Hotchkiss Okulu'nda yer aldı.

Bu sempozyumun 28 katılımcısı arasında açıklık etkinliğine katılmış olan yedi kişinin yanı sıra, toplumsal tasarım alanında iki yeni lisansüstü programın başkanları; uluslararası bir STK'nın kurucularından biri; K-12 tasarım eğitiminin bir öncüsü; toplumsal kentleşme odaklı uluslararası tasarım okullarından oluşan bir konsorsiyum kurmakta olan bir mimarlık fakültesi onursal dekanı; tasarım ve toplumsal değişim projeleri için iki burs programının idarecileri; birinci sempozyumda temsil edilmemiş olan kurumlardan veya programlardan önemli eğitimciler; iş dünyasından

yenilikçilik alanında uzman bir tasarım gazetecisi; ve Hotchkiss Okulu'nun müdürü, fakülte dekanı ve yaz okulunun müdürü vardı.

Bir önceki etkinlikten devredilen ve bu etkinlikteki tartışmalar için bir başlangıç noktası oluşturan konular şunlardı:

- Yeni akademik toplumsal tasarım programlarının ve girişimlerinin planlanması
- Eğitim kurumları, vakıflar ve STK'lar arasında işbirliğinin oluşturulması
- Toplumsal tasarım programlarının etkinliği için bir ölçü biriminin oluşturulması
- Toplumsal refaha katkıda bulunurken eğitim gereksinimlerini ve amaçlarının tespit edilmesi
- Toplumsal tasarımla ilgili bilginin yayılması için medya platformlarından yararlanılması
- Toplumsal tasarımın tanımlanması
- Toplantı veya işbirliği için fırsatların belirlenmesi
- Toplu projeler için yeni fikir ve öneriler

1. Yeni akademik toplumsal tasarım programlarının ve girişimlerinin planlanması

Bu toplantıdaki katılım çeşitliliği, Winterhouse Enstitüsü'nün katılımcı sayısını artırıp daha geniş kapsamlı bir uzmanlık birikimine ulaşma gayretinin yanı sıra, toplumsal tasarım alanındaki yeni eğitim girişimlerinin de objektif miktarını ve kapsamını yansıttı. Bu girişimler, Northwestern Üniversitesi'nden Yardımcı Doçent Liz Gerber tarafından 2008'de oluşturulmuş kurumlar arası bir kuruluş olan ve kendi toplumlarında değişim yaratmayı amaçlayan lisans öğrencilerinden oluşan *Design for America*'dan [Amerika için Tasarım] Philadelphia Üniversitesi'nde yeni oluşturulmuş olan ve Dekan Yardımcısı Heather McGowan'a göre suya ve enerjiye erişim gibi "büyük ve karmakarışık sorunları ele almak" amacıyla 18 mevcut programı bir araya getiren *Design+Engineering+Commerce*'e [Tasarım+Mühendislik+Ticaret] kadar uzanıyordu. Toplantıda hazır bulunanlar arasında New York Görsel Sanatlar Okulu'nda 2012'de başlayacak olan Toplumsal

Yenilikçilik için Tasarım master programının başkanı Cheryl Heller ve Maryland Enstitüsü Sanat Koleji'nde bu sonbahar başlamış olan Toplumsal Tasarım Master programının müdürü Mike Weikert de vardı.

Bu yeni girişimlerle ilgili bilgilerin yanı sıra, sempozyuma ikinci kez katılanlara, geçen yılki toplantıdan beri atılan adımlarla ilgili bilgi sunma fırsatı da tanındı. Toplumsal alanda yüksek kazançlı iş arayan tasarımcılar için girişimci yönü güçlü bir lisansüstü kurumu olan Austin Tasarım Merkezi'nin kurucusu Jon Kolko, okulun ilk yılından üç yeni şirketin ortaya çıktığını anlattı. Kolko, bugünlerde meşgul olduğu meselelerin arasında eleman alımı ile "yüzde 50 stüdyo, yüzde 20 ders ve yüzde 30 liberal sanatlar şeklinde geleneksel sanat okulu temeline sahip olmayan programlar" için faydaları tartışılır olan akreditasyonun olduğunu söyledi.

Carnegie Mellon Üniversitesi'nde 2009'dan beri Tasarım Okulu'nun müdürü olan Terry Irwin, "bütün bir lisansüstü programını toplum ve çevre tasarımına daha fazla odaklanacak şekilde yeniden planlama" konusunda devam eden çabalarını anlattı. Sempozyumla ilgili olarak da, "Bence değişim bu şekilde başlar. Sırf geçen seneden beri bu odadaki birçok kişiyle bağlantı kurma fırsatım oldu," dedi.

Pratt Enstitüsü'nde akademik sürdürülebilirlik müdürü olan Debera Johnson, web sitesinde tarif edildiği üzere, "sürdürülebilirliğin sanat ve tasarım programlarına daha entegre bir şekilde dahil edilmesi amacıyla kaynaklarımızı paylaşma ve kullanma konusunda stratejik bir plan oluşturmak için" her ay online olarak, yılda bir de kişisel katılım yoluyla buluşan, ABD ve Kanada'dan 35 sanat ve tasarım okulunun temsilcilerinden oluşan yeni *Pratt Academic Leadership Summit on Sustainability*'den [Pratt

Sürdürülebilirlik Üzerine Akademik Liderlik Zirvesi] (PALSS) söz etti.

Yeni girişimlerin hepsi akademi dünyasından kaynaklanmamaktadır. Rhode Island Tasarım Okulu'nda öğretim üyesi olan mimar Charlie Cannon, Winterhouse Enstitüsü ile AIGA'nın sponsor olduğu (Rockefeller Vakfı'nın da destek olduğu) 2009 Aspen Tasarım Zirvesi'nden kaynaklanmış olan ve artık Alabama Üniversitesi'yle Auburn Üniversitesi'nin ortak projesi haline gelmiş olan *Alabama Innovation Engine*'deki [Alabama Yenilikçilik Girişimi] rolünü anlattı. *Alabama Innovation Engine*, "aktivist turizmi"ni teşvik etmek amacıyla nehir veya orman gibi doğal zenginlikleri desteklemek gibi bölgesel meseleleri konu alan dört projeden oluşmaktadır.

Cannon ile Winterhouse Enstitüsü'nün müdürü ve AIGA'nın onursal başkanı William Drenttel ayrıca AIGA'nın yakın zamanda başlatacağı bir girişim olan *Design for Good*'u [Toplum Yararı için Tasarım] duyurdu; buna göre kurumun 22.000 üyesinden zamanlarının yüzde beşini toplumsal tasarım projelerine ayırmaları istenecektir. Cannon, AIGA'nın şimdiki başkanı Doug Powell'in söylediklerine işaret ederek, programın "ücretsiz tasarım değil, toplum yararına tasarım" anlamına geldiğini söyledi. (Bu proje Powell ile Drenttel tarafından Eylül 2011'de, Mayo Kliniği Yenilikçilik Merkezi'nin *Transform Symposium*'unda [Değişim Konferansı] ortaya atılmış, Ekim 2011'de Phoenix'te gerçekleştirilen AIGA Pivot İki Yıllık Konferansı'nda faaliyete geçirilmiştir.)

AIGA'nın toplumsal alandaki faaliyetleri, San Francisco Sanat Akademisi Üniversitesi'nde Grafik Tasarım Okulu'nun lisansüstü programının müdürü olan Phil Hamlett, Chicago Illinois Üniversitesi'nde Sanat ve Tasarım Okulu'nun müdürü olan

Winterhouse Studio, 2011.

Marcia Lausen ve Winterhouse Enstitüsü'nden William Drenttel gibi bazı katılımcıların geniş kapsamlı projelerinin de temelini oluşturdu. Hamlett, "sürdürülebilir tasarım çözümlerinin geliştirilmesi için geniş kapsamlı bir çerçeve" olan AIGA destekli *Living Principles*'in [Yaşam Prensipleri] kurucularından biridir, Lausen ise seçim sürecini yeniden düzenlemek amacıyla sekiz yıl önce oluşturduğu *Design for Democracy* [Demokrasi için Tasarım] projesi konusunda AIGA ile işbirliği yaptı. Lause, bu girişimin AIGA tarafından işe alınan ve Oregon ile Washington eyaletlerinde devlet dairelerinde çalışan tasarımcılar yoluyla ulusal düzeyde sürdürdüğünü söyledi. Drenttel de, benzer şekilde Winterhouse, AIGA ve The New York Times'ın ortaklığıyla yürütülen ve 2006 ve 2008 seçimlerinde seçmenlerin oy kullanılan yerlerdeki deneyimlerini belgelemeyi amaçlayan Polling Place Photo Project'ten [Oy Kullanılan Yerler Fotoğraf Projesi] söz etti.

AIGA'nın faaliyetlerinin kapsamı, sempozyuma katılanlardan bazılarının yeni projelerde oluşabilecek konu tekrarına dair uyarıda bulunmasına neden oldu. Winterhouse'un önerebileceği ve şu anda yürütülmekte olan faaliyetlerle üst üste gelmek yerine iç içe geçen bir alan var mıdır?

2. Eğitim kurumları, vakıflar ve STK'lar arasında işbirliğinin oluşturulması

Bu sempozyum grubunun belirleyici özelliklerinden biri, Debera Johnson tarafından "yeryüzünün yerçekimi değil de ayın yerçekimi" ve "ücretli müşteriler" söz konusu olmadığı için "ekonomik yükü daha az olan," ticari sektörden daha hafif bir ortam olarak tarif ettiği ve bunlardan dolayı olumlu bulduğu akademi ortamını temel alıyor olmasıdır.

En azından ticari anlamda müşteri olmayan insanların söz konusu olduğu bir ortam: toplumsal tasarım eğitimi, bu alandaki projeleri belirleyen ve finanse eden ve bu disiplinin gelişiminde temel rol oynamış olan ortaklardan geçilmez.

Bu türden ortaklıklar her iki taraf için de verimli olabilir. Savannah Sanat ve Tasarım Koleji'nde sürdürülebilirlik ve grafik tasarım alanında çalışan Profesör Scott Boylston, Savannah şehrinin tamamını konu alan ve kentsel sorunları belediyeyle birlikte ele alan bir sistem düşünce kursunu tanıttı. Art Center'da *Designmatters* ["Tasarım Konuları" veya "Tasarım Önemlidir"] girişiminden Mariana Amatullo, Güney Amerika varoşlarında suya

erişim yetersizliği gibi küresel felaketlerle mücadele etmek için farklı disiplinlerden öğrencileri işe alır. Amatullo bu proje için yerel toplumların ve devlet kurumlarının yardımını, deneyimini ve sağladıkları meşrulaştırmayı büyük bir beceriklilikle talep etmektedir. Amatullo şu anda ABD UNICEF Fonu ve UNICEF'in Teknolojik Yenilikçilik Ekibiyle birlikte Art Center'ın lisansüstü Medya Tasarım programı içinde, Anne Burdick'in başkanlığında bir toplum tasarımı masteri üzerinde çalışmaktadır.

Bağlantı kurmaya gelince, bütün projeler aynı hassasiyeti göstermez. Parsons Yeni Tasarım Okulu'nda sürdürülebilirlik alanında dekan yardımcısı olan Cameron Tonkinwise, toplumsal tasarım eğitimi dahilinde "üniversitelerin bazen öğrencilerini kâr amacı gütmeyen kuruluşların sorumluluğuna bıraktığını" ima etti ve "kâr amacı gütmeyen kuruluşların, cahil, saf ve hırslı öğrenci akımını karşılayabilmesi için bir tür en iyi uygulama modeli" geliştirmeyi önerdi.

3. Özellikle finansman arayışı amacıyla toplumsal tasarım programlarının etkinliği için ölçü biriminin oluşturulması

Mariana Amatullo, ortaklıklarla ilgili ayrı bir sohbeti özetlerken, STK'larla daha iyi bağlantıların kurulmasının öneminden söz etti. Amatullo bu fikri, "Uyum ve başarı elde etmek için göz önüne almamız gereken bakış açıları ve kriterler nelerdir?" şeklinde özetledi. "Buradan yola çıkınca tabii ölçü birimiyle ilgili bir tartışma ortamı oluştu." Toplumsal tasarımın etkisini ölçme yollarının benimsenmesi veya oluşturulması, birinci Winterhouse eğitim sempozyumunun ana konularından birini oluşturmuştu, ikinci sempozyumda da bir motif olarak ortaya çıktı. Ancak bu sefer, ilerlemeyi ölçerek finansman için temeldeki gerekçeler oluşturacak araçlar konusunda büyük bir ilginin yanı sıra, bu araçların değerine dair bir kuşkuçuluk da söz konusuydu. Çarpıcı bir etki yaratmak isteyen finansman şirketlerinin çok sevdiği bir kavram olan ölçek, ölçü birimi konusundaki ümit verici arayışı tehlikeye attı. Toplumsal tasarım girişimlerinin kapsamını ve hacmini büyütmek daima iyi bir şey midir? Jon Kolko buna karşı çıktı. "Austin'de evsizlerle ilgili yaptığım bağlamsal araştırmaların Gana'daki evsizlerle bir bağlantısı olabileceği fikri içgüdüsel olarak tepki göstermeme neden oluyor," dedi.

NESST adlı toplumsal girişim kurumunun kurucularından biri

olan Lee Davis da ölçek mantrasını sorguladı. Ölçü bilimi, ölçülen farklı nesnelere gerektirdiği farklı formüllerden dolayı korkunç derecede karmaşık olmakla kalmıyordu, ölçek konusundaki övgüler de yanıltıcıydı: "Daha geniş kapsamlı olmasını istediğiniz anda bence birçok şey bozuluyor. Ölçek farklı bir şekilde tanımlanmalıdır. Bazı şeyleri büyütürük veya başka yerlerde aynılarını yaparak ölçeklerini ayarlayabilirsiniz. Ama daha büyük her zaman daha iyi anlamına gelmez."

4. Toplumsal refaha katkıda bulunurken öğrencilere eğitim sağlamaya bağlı farklı ve bazen çatışan gereksinimlerin ve amaçların tespit edilmesi

Her iki Winterhouse sempozyumuna katılanlar, çoğu toplumsal tasarım müfredatının temelini oluşturan topluma yönelik işlevleri yerine getirirken bir yandan da öğrencilerin en iyi nasıl eğitilebileceği konusunda kaygılıydı. Lee Davis bu soruyu bu şekilde özetledi: "Bu grubun görevi değişimi yaratmak mı, yoksa değişimi yaratacak olanları yetiştirmek mi?"

Örneğin, öğrencilerle ve müfredatla ilgili ayrı bir tartışmada okul takvimlerinin bölüm bölüm olduğu, ama toplumsal tasarım stajlarında ele alınan ihtiyaçların devamlı olduğu ve bunun süreklilik sorunlarına yol açtığı tespit edildi. (Uzun vadeli projelerle ilgili bilgilerin ve STK'larla süre gelen ilişkilerin aktarılması için üst sınıflardan öğrencilerle alt sınıflardan öğrencilerin beraber çalışması önerildi.)

Öğrencilerin işleri özenli ve bilinçli bir şekilde sürdürmesi için toplumsal tasarım eğitime sığdırılması gereken bilgi çeşidi ve miktarı, müfredatta önceliklerin belirlenmesini gerektirir, ama bu da her zaman olumlu karşılanmaz. Terry Irwin'e göre, "Öğrencilerin, tamamıyla tasarım merkezli olmayan toplumsal yenilikçilik mekânlarında çalışmak için gerekli olan becerileri öğrenmeye istekli olmasını nasıl sağlarsınız?"

Öğrenciler görünüşte alışılmışın dışında olan eğitimi kabul ettiği zaman bile, onların gerçekleştirilmesi mümkün kariyerler için hazırlanması gerektiğine dair bir endişe söz konusudur. Phil Hamlett, "eyleme geçilmesi mümkün olan bir mekânda hareket etmek için bazı fırsatların olmasına rağmen, birçok öğrencinin ticari işlere, daha keskin hatlarla belirlenmiş kariyerler sundukları için girdiğini sanıyorum," diye yakındı. Hartford Sanat Okulu'nda görsel iletişim tasarımı alanında doçent yardımcısı olan ve

uluslararası meseleler için eğitici mesajlar tasarlayan bir öğrenci ve akademisyen konsorsiyumu olan *Design Global Change*'in [Küresel Değişimi Tasarlayın] kurucusu olan Natacha Poggio, şöyle dedi: "Benim bu projelerden elde etmek istediğim şey, öğrenciler için iş fırsatlarıdır."

Charlie Cannon konuyu şöyle bir sonuca bağladı: "Geçen sefer, öğrencilerle beraber çalıştığımız süre boyunca onları nasıl etkilediğimizle ilgili tartışmada bir kafa karışıklığına yol açmış olabiliriz." En önemli mesele, öğrencilerin ne türden tasarımcılara dönüştükleridir. Cannon, disiplinler arası alanlarda çalışabilen ve iş dünyasındaki başta olmak üzere farklı dilleri ustalıkla kullanabilen öğrenciler eğitmeyi amaçlıyor. Cannon, "Benim stüdyom, öğrencilerin birer vatandaş olmasını sağlar." Tasarımcıların birer vatandaş olarak rolü, sempozyumun başka yerlerinde de ortaya atıldı ve gelecekteki toplantılar için uygun bir konu oluşturuyor.

5. Var olan medya platformlarından yararlanılması ve yeni platformların geliştirilmesi

Eskiden Bloomberg BusinessWeek'in editörü olup şimdi Monitor Group'a ait olan Doblin'de araştırmacı ve yazar olan Helen Walters, toplumsal tasarım alanındaki başarıları veya ders alınacak başarısızlıkları yayınlamak için pek fazla medya kanalı olmadığından yakındı. Walters şöyle dedi: "Tasarım endüstrisi bir bütün olarak ne anlatmak istediğine karar verip bunu başkalarına iletmelidir. BusinessWeek'de de bunun böyle olduğunu ilk elden gördüm: tasarımın derinlemesine bir şekilde işlenmesi, sistem düşünce ve sürecinden söz edilmesi için çok uğraşırdık. Elimizden geleni yapardık. Ancak genelde tasarım deyince, çoğu ana akım medya editörünün aklına ışıltılı objeler – yani ürünler gelir. Onları diğer süreçlerin de akla yatkın olduğuna dair ikna etmek istiyorum, bunun için de tasarımcıların hikâyelerini sunarak bu sürece yardımcı olması ve ölçü birimi ile etki kanıtlarının bu hikâyelerde önemli bir rol oynaması gerekiyor." Walters gruba hitap ederek şöyle devam etti: "Tasarımın nasıl ve neden önemli olduğunu göstermek için gerekli olan kanıtları sunmanın yanı sıra, bu konu hakkında zekice konuşmanın bir yolu olmalı."

Görsel Sanatlar Okulu'nda Tasarım Eleştirisi Master programından kısa süre önce mezun olan Vera Sacchetti, farklı bir sorundan söz etti: tasarım hakkında bilgi kaynaklarının yokluğu değil

de, hakiki başarıları ortaya çıkararak katı değerlendirme kriterlerinin yokluğu. Sacchetti'ye göre tasarımı destekleyen gazeteciler arasında eleştirel katılık yokluğu, toplumsal tasarımcıların gerçek performanslarını çarpıtarak değerli olan projeleri ihmal etmiş ve potansiyel olarak etkisiz olan davalara dikkat çekerek finansmanı yönlendirmiş; işi olduğundan daha kolay gibi göstermiş; ve katkıda bulunanlarla katkıyı alanlar arasındaki dengesiz ilişkileri güçlendirmiştir. (Sacchetti'nin yeni tamamladığı Master tezinin başlığı, "Tasarım Savaşları: Toplumsal Tasarım Üzerine Eleştirel Görüşler").

6. Toplumsal tasarımın tanımlanması

Bu sempozyumun aslında ilk misyonu olması gereken şey – toplumsal tasarımın ne anlama geldiği – tartışmanın son ve en uzun konusunu oluşturdu. Ancak katılımcıların farklı farklı kurumlardan, hepsi akademik düzeye sahip olmayan farklı farklı insanlar olduğu göz önüne alınınca, konuşmaların ancak iki tam gün sonucunda bu temel noktaya indirgenmiş olması ve yine de bir miktar daha geliştirmeye yer kalması anlaşılabilir bir şeydi.

William Drenttel, sık olarak "toplumsal yenilikçilik," "toplumsal değişim" ve "toplumsal yarar" yerine kullanılan "toplumsal tasarım" teriminin daha büyük titiz bir şekilde kullanılması gerektiğini söyleyerek konuşmaya öncülük etti. Benzer şekilde, "toplumsal girişim" ve "toplumsal girişimci" terimlerinin de "toplumsal yenilikçilik" kavramıyla bağlantılı sayıldığını öne sürdü. Drenttel şöyle dedi: "Gerçek anlamda bir yenilik yaratmak, değişiklik yaratmaktan farklı bir şeydir. Hepimiz ayağa kalkıp oturma düzenimizi değiştirebiliriz, ama bu davranış biçimimizde bir değişime yol açmaz." Drenttel ayrıca "toplumsal girişim" teriminin de rastgele kullanıldığını söyledi. Bu terimi hak eden bir kurum, "çalışanları için gelir kaynağı yaratmaya çalışır, yine de kâr elde eder, ama tamamıyla hissedar ve değer odaklı değildir. Ticari bir girişime toplumsal değerler katar. Nitekim, toplumsal alanda faal olan kurumların çoğu toplumsal girişimler değildir ve bu karmaşık yapı içerisinde faal değildirler." Drenttel "kâr amacı gütmeyen" kurumları ve "STK"ları farklı bir girişim türü olarak niteledi.

Cameron Tonkinwise, Ezio Manzini'nin "sorun çözme" ile "toplumsal değişim" kavramları arasında tespit ettiği farka dikkat çekerek bu konuya sözlük bilimi açısından açıklık kazandırdı. "Sorun

çözme" söz konusu olunca, görünür bir sorun yeni bir tasarım yoluyla düzeltilir. "Toplumsal değişim"de ise, kültürü yeniden şekillendirme potansiyeline sahip olan ve henüz varlığı kabul edilmemiş bir durumun düzeltilmesi amacıyla, var olan bir sistem, tasarımsal olmayan bir şekilde yeniden düzenlenir. Girişimler, ölçek, coğrafi bağlam, etki ve tasarımcının yaratıcı veya kolaylaştırıcı olarak rolünü kararlaştıran basit bir grafik üzerinde süreklilik olarak haritalanır. Bazı katılımcıların projelerini bu şekilde haritalayan Tonkinwise'in da gösterdiği üzere, farklı farklı toplumsal tasarım katkıları değerlendirilip akılcı hale getirilebilir ve elmalar, elmalarla karşılaştırılır. Hedefler de, örneğin toplum dışından kişiler tarafından yapılacak hızlı çözümler yerine belli bir toplumun kendi değişimlerini gerçekleştirmesine izin veren stratejiler planlanarak düzeltilebilir.

Giderek üründen çok stratejiye öncelik veren tasarımcılarla McKinsey veya Monitor gibi şirketlerdeki yönetim danışmanları arasındaki fark uzun bir tartışmanın konusunu oluşturdu. "McKinsey plus" olarak nitelendirilebilecek bir katma değer söz konusu olduğuna karar verildi. Peki bu bunun anlamı nedir? Tonkinwise bu konuda şöyle dedi: "Bizim tasarımcılar olarak bulduğumuz katkı, McKinsey'in sahip olmadığı fiziksel düşünce tarzıdır: biz fiziksel nesnelerin, mekânın, araçların bilincindeyiz. Bu, sermaye yaratma ve para basmanın yanı sıra, bir şeyleri mümkün kılmaya bilincidir. Burada aynı zamanda açık kaynaklara temel bir bağlılık da söz konusudur."

7. Toplantı veya işbirliği için fırsatların belirlenmesi

Bu sempozyuma katılanlar, network, konferans, sergi ve girişim düzenlemek açısından yorulmak bilmiyorlar. Sempozyum grup üyeleri aşağıdaki etkinliklere katılmaya davet edildi:

• **Mayo Kliniği Değişim Sempozyumu.** Mayo Kliniği'nin Yenilikçilik Merkezi'nin sponsorluğuyla gerçekleşen bu çok-disiplinli konferans sağlık hizmetlerinin sunulmasında ve alınmasında değişim yaratacak yeniliklere odaklanmaktadır. William Drenttel tarafından düzenlenen ve tasarımda yenilikçiliği ve çözümleri konu alan sempozyumda 50'den fazla konuşmacı ve – Mariana Amatullo ile Helen Walters dahil olmak üzere – 700 kadar katılımcı yer aldı. Değişim Sempozyumu 11–13 Eylül 2011'de, Minnesota'nın Rochester kentinde yer aldı.

• **Sürdürülebilirlik Üzerine Akademik Liderlik Zirvesi için İşbirliği (PALSS).** 30 sanat, tasarım ve mimarlık okulunun temsilcilerinden oluşan bu ikinci toplantının konusu, sürdürülebilirliği akademik programlara entegre etmenin yollarıydı. Debera Johnson tarafından düzenlenen toplantı 29–30 Eylül 2011'de New York City'de, Pratt Enstitüsü'nde gerçekleşti.

• **Design with the Other 90%: Cities** [Geri Kalan %90'la Tasarım: Şehirler]. Cooper-Hewitt Ulusal Tasarım Müzesi tarafından düzenlenen ikinci "Geri Kalan %90" sergisi 15 Ekim 2011'de New York'ta, Birleşmiş Milletler Ziyaretçi Merkezi'nde açıldı. Dünyanın dört bir tarafında gayri resmi topluluklar içerisindeki yenilikçiliğe odaklanan bu serginin yanı sıra, Cooper-Hewitt'te eğitim müdürü olan sempozyum katılımcısı Caroline Payson'un düzenlediği programlar da gerçekleşecektir.

• **Design Ethos: Vision Reconsidered Conference** [Tasarım Değerleri: Görüşleri Gözden Geçirme Konferansı]. İkinci Tasarım Değerleri Konferansı ünlü toplumsal tasarımcıların yanı sıra, Savannah şehrini yeniden tasarlayan atölye çalışmaları da içerecektir. 19-21 Nisan 2012, Savannah Sanat ve Tasarım Koleji; Scott Boylston tarafından düzenlenecektir.

• **Social Enterprise World Forum** [Toplumsal Girişim Dünya Forumu]. Ev sahipliğini Lee Davis ile NESST'in yaptığı bu yıllık etkinlik, dünya çapında bir toplumsal girişim hareketi oluşturmaya odaklanmaktadır. Forum ilk defa Latin Amerika'da düzenlenecektir ve programın tamamı ilk defa toplumsal tasarımı konu alacaktır. 16–18 Ekim 2012, Rio de Janeiro, Brezilya.

• **Design Ignites Change** [Tasarım Değişimi Ateşler]. Worldstudio ile kurucusu, sempozyum katılımcısı Mark Randall'in başlattığı bir girişim olan Tasarım Değişimi Ateşler, "müfredatlarına toplumsal açıdan sorumluluk taşıyan bir gündem entegre eden ve yaratıcılıklarını dünyanın dört bir tarafındaki toplumlarda olumlu bir etki elde etmek için kullanan öğrencilere destek olmak için kaynak ayıran kolej ve üniversite tasarım programlarına" yer vereceğini ilan etti. Web sitesinde aynı zamanda Tasarım Değişimi Ateşler'den ödül kazananların projelerine de yer verilmektedir.

• **Art and Design for Social Impact: New Professional Frontiers** [Toplumsal Etki Amaçlı Sanat ve Tasarım: Yeni Profesyonel Sınırlar]. Art Center'deki Designmatters, Güney Kaliforniya Üniversitesi'nin

Marshall İşletme Okulu (Toplum ve İş Dünyası Laboratuvarı) ve Winterhouse Enstitüsü'nün işbirliğiyle düzenlenen ve sadece davetlilere açık olan bu disiplinlerarası konferans, Kasım 2012'de gerçekleşecek ve genel anlamıyla toplumsal tasarım alanındaki kariyerlerin geleceğini konu alacaktır.

8. Toplu projeler için yeni fikir ve öneriler

• **Toplumsal Tasarımın Tanımlanması ve Desteklenmesi.** William Drenttel, toplumsal tasarımın tanımlanması için gerekli çerçevelerin oluşturulması ve sempozyum katılımcılarının toplu girişimleri için gelecekte gündem geliştirmek amacıyla Winterhouse Enstitüsü'nün kaynaklarından yararlanılmasını kabul etti. Bunun yanı sıra, *Design Observer*, bu alanla ilgili makale ve kaynakların toplanıp yayınlanması için *Change Observer* kanalını kullanmaya devam edecektir.

• **Tasarım ve Toplumsal Sektör: Açıklamalı Bibliyografi.** William Drenttel, Winterhouse Enstitüsü'nün toplumsal sektörle bağlantılı tasarım disiplinlerinin ilk geniş kapsamlı açıklamalı bibliyografisinin üzerinde çalışmakta olduğunu ve özellikle toplumsal tasarımla toplumsal yeniliğin kesişme noktasına odaklandığını belirtti. Drenttel grubun, Yale Yönetim Okulu'nda lisansüstü öğrencisi olan Courtney Drake tarafından geliştirilen bir araştırma projesini temel alarak, toplumsal tasarım ve yenilikçiliği konu alan makale ve kitapları kapsayan bu açıklamalı bibliyografiyi geliştirmeye katkıda bulunmasını önerdi. Bu bibliyografi, Ekim 2011'de *Design Observer*'da yayınlanacak ve sempozyum katılımcılarıyla başkalarının katkılarına açık olacaktır. Creative Commons lisansı altında yayınlanacak, böylece geniş kitleler arasında yayılabilecek ve kullanılacaktır. Projeye hızlı bir başlangıç sağlamak amacıyla sempozyum katılımcılarının tümü, Kasım 2011'den önce birer yeni maddeye katkıda bulunmayı kabul etti.

• **Örnek İncelemeleri.** Tüm yeni disiplinler ortak bir bilgi dağarcığı gerektirir. Winterhouse Enstitüsü'nün Yale Yönetim Okulu'yla beraber (ve Rockefeller Vakfı'nın desteğiyle) geliştirdiği türden örnek incelemeleri, önemli belgesel ve pedagojik araçlar olmaları itibarıyla tartışmalara konu edildiler. Son sempozyumda William Drenttel Hindistan'da bir güneş enerjisi şirketi olan SELCO'yu konu alan ilk örnek incelemesini anlattı. O zamandan

beri Yale Yönetim Okulu'nun Tasarım ve Toplumsal Yenilikçilik Örnek Dizisi iki ilave örnek yayınladı: bir tanesi Mayo Kliniği'nin Yenilikçilik Merkezi, diğeri Frog Tasarım ile PopTech tarafından ortaklaşa geliştirilmiş bir HIV önleme projesi olan Masiluleke Projesi'yle ilgilidir. Uluslararası bir eğitim ağı olan *Teach for All*'u [Herkesi Eğitim] konu alan dördüncü bir örnek incelemesi hazırlanmaktadır.

• **Kitap Kulübü.** Kentucky Üniversitesi'nde mimarlık profesörü olan ve Curry Stone Tasarım Ödülü'nün kurucu genel sekreteri olan David Mohney, *Los Angeles Times*'in mimarlık eleştirmeni Christopher Hawthorne'u örnek alacak bir toplumsal yenilikçilik kitap kulübünün oluşturulmasını önerdi.

• **Alanın Geliştirilmesi Amacıyla Yayınlar için İçerik Oluşturulması.** Lee Davis grubun, *Chronicle for Higher Education* gazetesi için toplumsal tasarımın gelişmesini konu alan bir makaleyi beraber yazmasını tavsiye etti.

• **Manifesto.** Helen Walters, yeni toplumsal tasarım akımının tanımlanması için grubun First Things First [Her Şey Sırasıyla] Manifesto'sunun ilk versiyonunu beraber hazırlamasını önerdi.

• **Dernek.** David Mohney grubun, prensiplerini açıklayan bir bildirge yayınlayan, bir sözlük oluşturan ve kamuya açık yıllık bir toplantıya dönüşmüş olan *Congress of New Urbanism*'i [Yeni Şehircilik Kongresi] örnek almayı göz önünde bulundurmasını önerdi.

9. Gelecek toplantılar

Gelecekte düzenlenecek toplantıların, katılımcıların ayırdığı zaman açısından değdiği konusunda hemfikir olan grup, Winterhouse Enstitüsü'nün Üçüncü Sempozyumu Ağustos 2012'de düzenleme fikrini kabul etti. Yer ve sponsorlar ayrı olarak kararlaştırılacaktır.

10. Teşekkürler ve sponsorlar

Bu sempozyum William Drenttel ve Julie Lasky tarafından düzenlendi, Winterhouse Enstitüsü tarafından sponsor edildi ve Rockefeller Vakfı tarafından desteklendi. Hotchkiss Okulu ve Sappi Fine Papers de sempozyuma ilave destek verdi.

Bu sempozyum, Winterhouse Enstitüsü tarafından düzenlenen ve Rockefeller Vakfı tarafından finanse edilen, tasarım ve toplumsal yenilikçiliği konu alan daha geniş kapsamlı bir girişiminin bir parçasıdır. Diğer sempozyumlar Colorado'nun Aspen kentinde ve İtalya'nın Bellagio kentinde düzenlendi. ●

Büyük bir sanat yönetmeninin bütün zamanların en iyi reklamını az kalsın nasıl yok ettiğinin hikâyesi

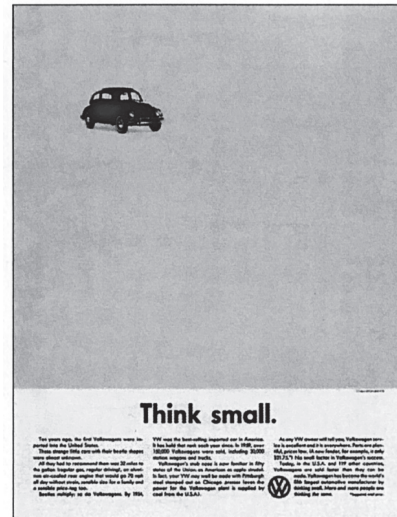
Dominik Imseng
Creative Review, Ağustos 2011
Çeviri: Leyla Tonguç Basmacı

Doyle Dane Bernbach'ın Volkswagen Beetle için hazırladığı "Think small" [Küçük Düşünün] ilanı, birçok kişi tarafından bütün zamanların en iyi basın ilanı sayılır. Ama bu ilan az kalsın gerçekleşmeyecekti.

1959 yılının sonbaharında Amerikan Volkswagen şirketi, New Jersey Ticaret Odası'nın pek tanınmamış bir yayını olan *Journal of Commerce*'e [Ticaret Dergisi] ilan vermek için, sürekli çalıştıkları reklam şirketi Doyle Dane Bernbach'tan, kurumsal bir ilan hazırlamasını istedi.

Müşteri temsilcisi Ed Russell'in dediğine göre, reklam "Volkswagen'in üretimini ne kadarının ABD'de yapıldığını anlatacaktı." "[Yaratıcı ekipten] Helmut Krone ve Julian Koenig'in ilk olarak geliştirdiği konsept, Detroit'in yeni Falcon, Corvair ve Valiant arabalarını [Beetle]'in başarısı üzerine geliştirilmiş kompakt arabalar içeriyordu ve başlık 'Wilkommen' idi. Ben bunun biraz fazla ileri gittiğini

*Volkswagen'in ünlü "Think small" reklamının ilk versiyonu (1959).
Metin yazarı: Julian Koenig.
Sanat yönetmeni: Helmut Krone.*

düşündüm; biz ABD'de misafirdik, ithal bir markaydık. Böyle yüksek bir profile sahip olunca da kibirli davranmamalıydık."

Volkswagen'de Reklam Müdür Yardımcısı olan Helmut Schmitz de aynı fikirdeydi, ama Koenig'in ilan metnini okuyunca, "Belki de bu kadar küçük düşündüğümüz için bu kadar büyüdük" cümlesini keşfetti.

"Harika bir cümle" dedi Schmitz, "sakın bunu kullanmamazlık etmeyin." (Schmitz'den harika bir yaratıcı yönetmen olurdu diye düşünüyorsanız, [DDB'nin kurucusu] Bill Bernbach da öyle düşünmüş olmalı, çünkü 1966 yılında onu şirketin Almanya'daki ilk şubesi olan DDB Düsseldorf'un yaratıcı müdürü olarak görevlendirdi.)

Güzel bir hikâye, ama...

Metin yazarı Koenig bu olayı farklı hatırlıyor. O "Wilkommen" başlığını hatırlıyor, ama Detroit'ten çıkan o ilk kompakt arabaların olduğu bir ilanı hatırlamıyor.

"Ben olayı şöyle hatırlıyorum: Helmut'a, başlığında 'Küçük düşünün' yazar bir reklam önerdim, çünkü o zamanlar Amerikan arabaları büyüktü ve Amerikalılar büyük düşünürdü. Ama Helmut, soyut bir kavram olduğu için bu başlığı reddetmişti. Birkaç gün bu konuyu tartıştıktan sonra başlığa – 'Volkswagen'e hoş geldiniz' anlamında – Almanca 'Wilkommen' dedim, 'Küçük düşünün' cümlesini de ilan metnine dahil ettim. Küçük bir Beetle'in resmedildiği reklam müşteri temsilcileri tarafından New Jersey'deki Volkswagen'e sunuldu. Helmut Schmitz 'Wilkommen' başlığımı beğenmedi çünkü fazla Almanlara özgü buldu. Ama ilan metnini okurken 'Küçük düşünün' cümlesini keşfetti ve beğendi. Biz de 'Wilkommen' yerine 'Küçük düşünün' diye yazdık."

En azından Koenig işlerin böyle yürüyeceğini sandı, ama o başlıktan nefret etmeye devam eden Krone bu reklama nihai şeklini vermeyi reddediyordu.

Kaderin ne garip bir cilvesidir ki, Bernbach'ın sanat yönetmenlerini yetkilendirmesinden dolayı Julian Koenig yeniden reklam dünyasında çalışmaya karar vermişti, ama o yetkilendirilmiş sanat yönetmenlerinden biri onu bir efsane haline getirecek olan reklamı yapmayı reddediyordu.

Huzursuz mükemmeliyetçilik

DDB'de VW Otobüsü için sanat yönetmeni olan George Lois'e göre, "Julian bana gelip, 'Volkswagen için bir reklam yapmak istiyorum ama Helmut'a kabul ettiremiyorum' dedi. Julian'a 'Başlık nedir?' diye sordum. 'Küçük düşünün' dedi. 'Aman

Tanrım, bu harika bir başlık' dedim ona. O da 'Bana bir taslak hazırla!' dedi, ben de 'Öyle bir şey yapamam, git başımdan! Krone'u bu işi yapmaya ikna etmek zorundasın. Onu buna zorlamalısın!'" dedim.

Krone nihayet taslaklar üzerinde çalışmaya başladı ve Beetle'ı sayfanın neresine yerleştireceğini birkaç gün düşündükten sonra onu üst sol köşeye yerleştirmeye karar vererek bu reklama Koenig'in başlığı kadar dahiyane olan bir grafik unsur eklemiş oldu.

Birkaç hafta sonra hâlâ "Küçük düşünün" üzerinde çalışmaya devam eden – ve Lois'e göre "huzursuz bir mükemmeliyetçi" olan – Krone başlığı küçülttü, arabayı da biraz çevirerek daha belirgin hale getirdi ve böylece kurumsal reklamın 1960 yılının başında *Life* ve *Look* gibi dergilerde çıkacak olan tüketici versiyonunu yarattı.

Yüzyılın reklamı mı?

Gözden geçirilen tek şey sanatsal bakış açısı değildi; [New Jersey Ticaret Odası yerine] potansiyel araba alıcılarını hedef alan Koenig yepyeni bir metin yazdı. "New York Üniversitesi'nden 18 öğrenci, tavanı açılan bir Volkswagen'e sığıldılar; içerisi biraz sıkışık oldu" diye başladığı metni "1959'da 120.000 kadar Amerikalı küçük düşündü ve Volkswagen aldı. Siz de bir düşünün." diye bitirdi.

Julian Koenig'e göre, [reklamın sektörden aldığı tepki konusunda] "Aldığımız tepki, 'Bu yüzyılın reklamıdır' şeklinde olmadı. Aslına bakarsanız, 'Küçük düşünün'le ilgili olarak herhangi bir tepki aldığımızı hatırlamıyorum. Ama yıllar geçtikçe, bu reklam simgesel bir reklamcılık eseri haline geldi." ●

YAZILAR

Grafikerler Meslek Kuruluşu
Derneği adına sahibi

Umut Südüak

Tasarım

Bülent Erkmən

Sorumlu Yayın Yönetmeni ve

Tasarım Devamlılığı

Osman Tülü

Katkıda Bulunan: İlhan Bilge

Grafik Uygulama: Tipograf

Baskı: A4 Ofset

Ayda bir yayımlanır; para ile satılmaz.

Tüm hakları saklıdır.

Grafikerler Meslek Kuruluşu Derneği

Ortaklar Caddesi, Bahçeler Sokağı 17/4

Mecidiyeköy 34394 İstanbul

Tel: (0212) 267 27 58

Faks: (0212) 267 27 59

info@gmk.org.tr www.gmk.org.tr